

ENRON
ENRON
Skolemateriale

Indhold

Kære underviser	3
Hvem spiller hvad?	4
Enron - baseret på en virkelig historie	5
En musikalsk finanskomedie	6
Enron gloser	8
Dramatiker Lucy Prebble	10
Hvis du vil vide mere	11
Darwin og Dawkins	12
Uddrag af stykket	14
Praktisk guide til Odense Teater	20

Kære underviser

Dette skolemateriale kan bruges som baggrundviden til dig og inspiration til undervisningsforløb, du selv kan udvikle.

Med dette materiale har vi forsøgt at give dig forskellige indfaldsvinkler til arbejdet med forestillingen.

Vi håber du og dine elever vil lade jer inspirere af såvel forestilling som materiale.

Dette skolemateriale er skrevet af Odense Teater, Karen Jette Andersen, Lars Maarup og Peter Krogh Sørensen. De tre sidstnævnte er medlemmer af Odense Teaters Skolekontaktudvalg, som består af lærerrepræsentanter for forskellige områder indenfor skoler og gymnasiale uddannelser. Skolekontakten vejleder Odense Teater i spørgsmål angående skoler, uddannelsesinstitutioner og unge i teatret. Derudover har instruktørassistent Johan Holm Mortensen leveret tekster til materialet.

God fornøjelse!

Redaktion på skolemateriale

Karen Jette Andersen

Lars Maarup

Peter Krogh Sørensen

Line Hede Simonsen /

presse3@odenseteater.dk / 63 13 92 53

Skolepris på teatrets egne forestillinger man. - tors. er 80 kr. pr. elev.

Udover en egenbetaling på 15 kr. pr. elev kan du søge Odense Teater om dækning af 50 % af skolens transportudgifter.

Medvirkende

Anders Gjellerup Koch

Mette Maria Ahrenkiel

Kurt Dreyer

Anders Momme

Klaus T. Søndergaard

Malene Melsen

Sophie Zinckernagel

Jacob Moth-Poulsen

Jakob Randrup

Benjamin K. Hasselflug

Marie Knudsen Fogh

Dramatiker

Lucy Prebbles

Oversættelse

Helge Bille

Instruktør

Morten Hovmann

Scenograf

Erik Söderberg

Koreograf

Peter Friis

Komponist

Bent Lundgaard

Lysdesigner

Jens Poulsen

Lyddesigner

Rasmus Kreiner

Video

Simon Holmgreen

Spilleperiode

2. februar - 14. oktober

Hvem spiller hvad?

Jeffrey Skilling
Anders Gjellerup Koch

Claudia Roe
Mette Maria Ahrenkiel

Ken Lay
Kurt Dreyer

Andy Fastow
Anders Momme

Sikkerhedsvagt/Richard Grubman/
Lehman Brothers/Dommer/Trader/
Medarbejder
Klaus T. Søndergaard

Advokat/Elise Deluka/Irene Gant/
Kongreskvinde/Trader/Medarbejder
Malene Melsen

Gayle Davenport/Advokat/Meryll
Lynch analytiker/Trader/Medarbejder
Maria la Cour

Bestyrelsesmedlem/Citigroup ana-
lytiker/Nørd/Trader/Medarbejder
Sophie Zinckernagel*

Politibetjent/Deutsche Bank analy-
tiker/Nørd/Ramsay&Hewitt/Trader/
Medarbejder
Jacob Moth-Poulsen*

Senator/JP Morgan analytiker/
Bestyrelsesmedlem/Lehmann
Brothers/Trader/Medarbejder
Jakob Randrup*

Arthur Andersen/Raptor/Journalist/
Trader/Medarbejder
Benjamin Hasselflug*

Sheryl Sloman (analytiker)/Besty-
relsesmedlem/Raptor/Trader/Med-
arbejder
Marie Knudsen Fogh*

Ramsay&Hewitt/Raptor/Kamerak-
vinde/Trader/Medarbejder
Stina Mølgaard Jensen*

Skillings datter
**Laura Korsgård Schmidt /
Linnea Hammer**

* 3. års elever fra Syddansk Musik-
konservatorium & Skuespillerskole

Det er lige meget
hvordan du vinder,
bare du vinder

ENRON

- baseret på en virkelig historie

Man tror det er løgn. Den virkelige historie om energiselskabet ENRON er så spændende som en thriller og så underholdende som et Broadwayshow.

Historien om ENRON er en slags moderne 'Kejserens nye klæder'. Alle lader sig villigt forføre af det ekstremt succesfulde og roste firmas tilsyneladende uendelige succeskurve. Selskabet har en omsætning på over 100 mia. \$, over 20.000 ansatte og aktiekurserne drøner bare opad. Ingen stiller det store spørgsmål: Hvad tjener ENRON egentlig sine penge på? Da en journalist endelig spørger, viser det sig at være særdeles relevant. ENRON tjener nemlig slet ikke penge, men har til gengæld en masse gæld, som er skjult i et utal af underselskaber. Firmaet er et kæmpemæssigt luftkastel med hypotetiske indtægter, der figurerer som indtjening i regnskaberne. Den kreative bogføring er så gennemført og indtjeningsmulighederne så forjættende, at det er lykkedes at få alle overbevist både aktionærer, bankanalytikere og revisorer.

De smarte fyre i ledelsen er faktisk så dygtige til at lyve, at de ender med at tro på deres egne fantastiske historier om sig selv. Og det er måske ikke så mærkeligt for alle omkring dem troede dem også: Seks år i træk blev ENRON udvalgt til at være 'Amerikas mest innovative selskab' af Fortune Magazine

Da skandalen først ruller i slutningen af 2001 smuldrer selskabet væk i løbet af kort tid. Aktionærerne var ruinerede, heriblandt ENRONS egne ansatte, der var blevet opfordret til at investere deres sparepenge i selskabet. Krakket sendte dønninger ud i hele USA. Mange mener faktisk at den finanskrisen vi oplever nu begyndte i efterdønningerne af ENRONS fald.

Her kan du læse nogle af Fyens Stiftstidendes artikler om skandalen:

<http://www.fyens.dk/25739:Udland--Enron-chef-erklarer-sig--fuldstaendig-uskyldig>

<http://www.fyens.dk/article/644320:Udland--Enron-chefer-kendt-skyldige-i-bedrageri>

<http://www.fyens.dk/article/662328:Udland--Tidligere-chef-for-skandaleramt-USA-selskab-doe>

Jeg hader de der lovgivere og politikere. Hvorfor skulle vi respektere idiotiske regler?

En musikalsk finanskomedie

med øgler der spiser gæld

Historien om ENRON indeholder det hele. På scenen bliver den tilsat showagtige optrin, musik og gældsædende øgler. Dramatiker Lucy Prebble har omsat finansskandalen til en mellemting mellem et højspændt drama, en musical og en tragedie. Forestillingen har haft kometagtig succes.

Hvem tror I vinder?
De grådige eller
de uduelige?

Fra læseprøven til ENRON. Det er instruktør Morten Hovman der fortæller

"Hvordan kan en finansskandale blive til godt teater?", tænkte instruktør Morten Hovmann om ENRON før han læste manuskriptet, men han blev hurtigt overbevist. "ENRON er både sjov, tragisk og spændende. Det er på den ene side en klassisk fortælling, men samtidig er den ret moderne. Det er nærmest en multimediefinanskomedie med showagtige optrin, film og ikke mindst øgler. Det lyder vildt - og det er det også."

Anders Gjellerup Koch som spiller ENRONS karismatiske direktør Jeff Skilling, supplerer: "Det bliver banebrydende nyt teater. Man kommer til at opleve en masse, man ikke har set før. Ny dans, ny musik og det handler om noget, vi slet ikke er vant til, at se i teatret, Det er ret fantastisk, at der er kommet noget så superunderholdende ud af en finansskandale. "

Mette Maria Ahrenkiel som Claudia Roe og Anders Gjellerup Koch som Jeff Skilling

Anders Gjellerup Koch fortæller "Jeff Skilling er en finansnørd, en firmasnørd. Hans verden er finansverdenen. Det vigtigste for ham er firmaet og aktionærerne, som han lever og ånder for. "Jeg er Enron" udtalte han på et tidspunkt. Uanset hvor moralsk anløben han bliver, tror han selv på at han gør det bedste for firmaet. Han forholder sig ikke til de menneskelige konsekvenser af sine handlinger - han ser kun på tallene. Jeff Skilling tror på, at i finansverdenen er mennesket tilbage ved sit mest sande rovdyrsinstinkt, hvor der er "Survival of the fittest". I firmaet sorterer han hele tiden de 20 %, der performer dårligst ud. Det giver ren junglelov mellem de ansatte, hvor man skal æde ellers bliver man ædt."

"Jeg vil sige det sådan, at jeg kan slet ikke spille ham som han virkelig er, han er alt for kold. Det har været dybt fascinerende at researche til denne forestilling, men også ufatteligt skræmmende. I denne her historie er det uhyggelige også, hvor langt advokater, jurister, analytikere, bestyrelse og mange flere er villige til at gå, hvor længe de ser igennem fingre med åbenlyst bedrag, fordi de kan tjene fede penge på det. Når man først én gang har slækket lidt på moralen, så gør man det også igen, og sådan er der mange store mænd - og kvinder - der er faldet ".

Det er lige meget
hvordan du vinder,
bare du vinder

Arbejdsspørgsmål

Kan snyd være i orden?

Findes der grunde der er gode nok til at retfærdiggøre snyd?

Målet helliger midlet siger man. Har du selv prøvet at blive så opslugt af et projekt, at du kom til at gøre ting som var forkerte fordi du gerne ville opnå noget godt på den lange bane?

Enron glosser

Afregulering: Ændring eller ophævelse af eksisterende regler indenfor et bestemt handelsmarked med den hensigt at skabe mere frihed og konkurrence.

Arthur Andersen: Amerikas ældste og mest traditionsrige revisionsvirksomhed. Stod for revisionen af Enrons regnskaber og var i 1990'erne en af de største revisionsvirksomheder i verden. I dagene omkring Enrons kollaps makulerede Arthur Andersen over et ton Enron-relaterede papirer. Efter skandalen har virksomheden mistet næsten alle kunder og er gået fra 85.000 ansatte til 200.

Black Box: En virksomhed hvor offentligheden ikke kender til de detaljerede virkemåder eller den interne opbygning. Enron beskyldtes for at være en black box, fordi offentligheden ikke vidste, hvordan virksomheden tjente sine penge.

CEO: (Chief Executive Officer) En virksomheds administrerende direktør. Tegner virksomheden udadtil og har det overordnede ansvar for virksomhedens ledelse, resultater og drift.

CFO: (Chief Financial Officer) En virksomheds økonomidirektør. Ansvarlig for ledelse og planlægning af virksomhedens finanser og rapportering af virksomhedens finansstatus til bestyrelsen.

Hedgefond: En investeringsstrategi, hvor man indhegner eller balancerer sine investeringer i flere forskellige markeder, hvorved man spreder risikoen for tab

ved kursfald.

Derivater: Et finansielt risikoprodukt, der er afhængig af et underliggende produkt. Dvs. en handel mellem to parter fastsættes til en fremtidig dato, mens prisen fastfryses. Derved påtager begge parter sig en risiko ved prisfald eller – stigning, da produktet enten vil være mere eller mindre værd, end da handlen blev indgået. Denne form for finanser er brugt i forbindelse med forsikringer og kreditlån, den gør det også muligt at spekulere i kursfald. Det er denne form for forretningsmetoder, der ifølge analytikere bærer en stor del af ansvaret for det økonomiske kollaps i 2008.

Lehman Brothers: Amerikansk investeringsbank og finanskoncern. Begæret konkurs i 2008. Lehman Brothers' krak afslørede, at virksomheden brugte de samme regnskabsmetoder, som førte til Enron-skandalen. Krakket var den største virksomhedskonkurs nogensinde med en estimeret gæld på 639 milliarder dollars.

Mark to Market: Regnskabsmetode, som medregner årets urealiserede kursgevinster og –tab i resultatopgørelsen og i balancen. Metoden gjorde det muligt for Enron, at indføre værdier og indkomster i sine regnskaber, som reelt ikke eksisterede.

Markedet: Platformen hvor der handles. Markedet består af købere og sælgere. Markedet bestemmer desuden enhver akties salgsværdi eller kurs efter princippet om udbud og efterspørgsel. Derfor

kan man også sige at markedet bestemmer alt. Dog kan markedet reguleres af regeringen, så priser ikke kan presses i vejret.

Ramsay & Hewitt: Fiktiv advokatvirksomhed

Skyggevirkksomhed: En virksomhed hvis formål det er at skjule modervirksomhedens indtægter eller gæld. Skyggevirkksomheder forbindes som regel med hvidvask af penge. Enron skabte en række skyggevirkksomheder, heriblandt investeringsfonden LJM, der gennem køb af Enrons dårlige aktiver gjorde det muligt at skjule milliardgælden.

Trader: (Børshandler) Medarbejder, der arbejder med køb og salg af værdipapirer som aktier, derivater og obligationer. Disse medarbejdere arbejder i et meget konkurrencepræget miljø og stilles ofte nogle meget lukrative bonusser i udsigt.

Trading floor: Det fysiske rum hvor der handles med værdipapirer. Der er ofte meget kaotiske og aggressiv stemning på flooret, hvor råbende tradere står i én stor larmende masse og handler ved hjælp af et internt tegnsprog. Overalt på trading flooret findes store skærme, som viser kursen, der handles efter.

Two guys in a room: Et udtryk fra den amerikanske reklamebranche om hvad der skal til for at få en god ide. Udtrykket betyder at den gode ide udspringer fra samarbejdet mellem to kloge hoveder.

Wall Street: Gade på Manhattan, New York, som er hjemsted for de største banker og finansielle institutioner i verden samt New Yorks børs, der er verdens førende børs for handel med værdipapirer. Wall Street er blevet synonym med den finansielle industri i USA.

Dramatiker Lucy Prebble

Dramatiker Lucy Prebble er født i 1981. Sin unge alder til trods har hun allerede opnået stor hæder som dramatiker. I 2003 skrev hun THE SUGAR SYNDROME, som blandt andet indbragte hende prisen som mest lovende dramatiker fra Critics' Circle Drama Award. I 2009 skrev hun ENRON, der blev en gigantisk West End succes på rekordtid. Stykket har ligeledes spillet med stor succes i Norden. Lucy Prebble har udover teater også stået bag manuskriptet til TV-serien SECRET DIARY OF A CALL GIRL. Hendes tekster omhandler ofte virkelige fænomener og bygger på et omfattende researcharbejde - ENRON er selvsagt ikke nogen undtagelse. Men man skal også vide hvornår man skal holde op med at researche og stole på sine mere barnlige eller kunstneriske indfald, som hun siger: "Jeg kan for eksempel lave alt det research jeg vil om Lehman Brothers, men det vigtige var egentlig at jeg fik den lidt barnlige forestilling om dem som Siamesiske tvillinger. Det er den slags infantile indfald i forhold til forretningsverdenen det kan være godt at holde fast i."

Hvordan kan noget være en million dollars værd om morgenen og ingenting om eftermiddagen?

Hvis du vil vide mere

The smartest guys in the room

Dokumentaren THE SMARTEST GUYS IN THE ROOM af Alex Gibney viser ENRONS historie fra toppen af de finansielle tinder til det store sammenbrud. Dokumentaren er lige så spændende som en thriller og den har også elementer fra den græske tragedie, uden at overdrive det. Det er hybris der tilsidst ødelægger hovedpersonerne i skandalen. Arrogance, stolthed, magt og magtmisbrug. Det er der altså sammen.

Se dokumentaren her:

<http://topdocumentaryfilms.com/enron-the-smartest-guys-in-the-room/>

Se eventuelt også THE INSIDE JOB om finansverdenens helt egen logik og moral, eller mangel på samme.

Business begynder at slippe forbindelsen til virkeligheden

IT Factory - et dansk Enron

Du har helt sikkert hørt om skandalen omkring det danske firma IT Factory. På mange måder ligner historien Enron skandalen.

IT Factory blev ligesom Enron rost til skyerne og havde en karismatisk leder i forgrunden.

Både Jeff Skilling og Stein Bagger var karismatiske ledere, der formåede at tryllebinde både personale, investorer, revisorer med mange flere.

Læs om IT Factory skandalen på de nedenstående sider:

http://www.computerworld.dk/tema/it_factory?temalink

<http://www.dr.dk/Nyheder/Temaer/Pengetemaer/2008/ITFactory/20081204152241>

<http://www.emu.dk/gym/fag/eo/inspiration/steinbagger.html> Om

Arbejdsspørgsmål

Prøv at beskrive hvilke typer Jeff Skilling og Stein Bagger umiddelbart er.

Hvordan tror du de opfatter sig selv?

Tror du de opfatter sig selv som skurke?

Hvorfor tror du de er så gode til at forføre deres omgivelser?

Darwin og Dawkins

Jeff Skilling kører Enron efter darwinistiske principper som han kalder det. Han sorterer hele tiden de dårligst performende medarbejdere fra og ansætter de klogeste hoveder han kan finde. Han er meget fascineret af darwinisten Richard Dawkins. Læs om ham her:

Richard Dawkins

Richard Dawkins, f. 1941, britisk zoolog og darwinist. Dawkins er især kendt for sine provokatorisk udformede teorier om mennesket som ren overlevelsesmaskine for "selviske" gener, fremsat i bogen *The Selfish Gene* (1976, *Det selviske gen*, 1977). Bogen bidrog til at skærpe debatten om sociobiologien som en genetisk determinisme, hvor uegennyttige sociale egenskaber hos dyr og mennesker ses som genetisk fastlagte og forklares inden for en neodarwinistisk ramme. Dawkins har videreudviklet sine idéer i værket *The Extended Phenotype* (1982) og i bestselleren *The Blind Watchmaker* (1989), hvor han viser, at evolutionen af forskellige biologiske former kan simuleres af et simpelt computerprogram. Med bøgerne *River Out Of Eden* (1995), *Climbing Mount Improbable* (1996), *Unweaving the Rainbow* (1998) og *The Ancestors Tale* (2004) fastslog Dawkins sit ry som eminent videnskabskribent. Også *The God Delusion* (2006, *Illusionen om Gud*, 2007) blev en bestseller; heri har Dawkins som erklæret ateist leveret et markant partsindlæg i den moderne diskussion om en skabergud - og om religions eksistensberettigelse overhovedet. Dawkins blev i 1995 tildelt det første professorat i Oxford i faget populærvidenskab. Formålet med professoratet er at undersøge, hvordan man generelt kan forbedre formidlingen af forskningens resultater til befolkningen. Dawkins pensioneredes fra stillingen i slutningen af 2008.

Om Darwin

af Af Peter C. Kjærgaard fra hjemmesiden <http://darwin.au.dk/arkivet/myter/> om Myter om Darwin

MYTE: Darwin fandt på slagordet "survival of the fittest" – den stærkestes overlevelse – for at markedsføre sin teori

Det var den politiske filosof, Herbert Spencer, der som den første brugte begrebet "survival of the fittest" i sin bog *Biologiens Principper*, der udkom i 1864. Spencer brugte det som metafor for Darwin begreb om "naturlig udvælgelse". Darwin var aldrig helt tilfreds med begrebet, men kunne godt se, at det havde nogle enkelte fordele.

Arbejdsspørgsmål

Prøv at forestille dig hvordan det påvirker en arbejdsplads at den drives på den måde som Jeff Skilling drev ENRON.

Hvordan påvirker det medarbejderne at de dårligste hele tiden sorteres fra?

Hvad er fordele og ulemper ved den måde at organisere sin arbejdsplads på?

Prøv at komme med andre idéer til måder at optimere din arbejdsstyrkes indsats på.

Blandt andet så kunne folk komme til at tænke på en bevidst indgriben med Darwins eget begreb "naturlig udvælgelse". Og det var der slet ikke tale om. På den anden side kom slagordet også til at simplificere processen og mekanisme i en sådan grad, at folk fik en forkert opfattelse af hvordan livets udvikling foregik. Darwins teori byggede på held, tilfældighed, dygtighed, osv., hvor det statistiske element er afgørende. Der var med andre ord tale om et væld af faktorer i arternes udvikling, der ikke kunne reduceres til, at det altid var den stærkeste, der ville overleve. Darwin overtog Spencers begreb som et synonym til "naturlig udvælgelse" i 5. udgaven til Om Arternes Oprindelse, der udkom i 1869. Den danske oversættelse kom for første gang i 1871-1872. Her blev J.P. Jacobsens oversættelse af "survival of the fittest" til "den mest Skikkedes Bliven ilive". Det er næsten umuligt at forstå i dag. Darwins egen tolkning af begrebet var, at det drejede sig om den bedst tilpassedes overlevelse, ikke den stærkeste. Det er også vigtigt at huske på, at selv det allerbedst tilpassede individ kunne være uheldig at blive spist af et større dyr, få et klippestykke i hovedet eller omkomme på anden vis. Evolutionen giver med andre ord ingen garantier. Det er en statistisk teori.

Læs eventuelt mere om Darwin her:

<http://www.dr.dk/P1/Serier/Darwin/20090328121929.htm>

<http://www.aboutdarwin.com/>

Uddrag af stykket

SCENE 03 – KEN LAY'S KONTOR - 1996

BILL CLINTON - På en skærm /monitor.

I did not have sexual relations with that woman, Miss Lewinsky. I never told anybody to

lie. Not a single time. Never.

(Jeg har ikke haft nogen form for seksuel omgang med den kvinde, Miss Lewinsky. Jeg har aldrig bedt nogen om at lyve. Ikke en eneste gang. Aldrig.)

(Klip fra nyhedsudsendelser om de historier, der dominerede de amerikanske skærme og stuer på den tid: Retssagen mod OJ Simpson, Microsoft, Supermodels, Charles' og

Dianas skilsmisse, og andre letfordøjelige medie-historier.)

(I et andet kontor sidder Ken Lay med Roe og Skilling placeret foran sig.)

KEN LAY

Hvad er Enron? I tidligere tider mente folk, at fundamentet i samfundet skulle være staten, eller kirken, eller gudhjælpeos, de politiske partier. Men nu ved vi, at det er Virksomheden.

Og familien. Og de to ting bør være en og samme sag. Et sted, hvor en gruppe af ligesindede individer arbejder for deres eget bedste og for dem, de elsker. Jeg tror på Gud, jeg tror på demokratiet og jeg tror på Virksomheden. Jeg tror, at det er det rigtige for Rich at gå, jeg tror, det er den rigtige beslutning. Det sætter mig selv i en situation, hvor jeg har brug for en (ny) President(/direktør/CEO).

JEFF SKILLING

Ja.

CLAUDIA ROE

Jeg kan forestille mig, at du gerne vil signalere, at Enron ikke er en gammeldags machoarbejdsplads.

JEFF SKILLING

"Macho". Det var subtilt.

KEN LAY

Hvor er vores virksomhed på vej hen. Er der mon en af jer (to), der kan fortælle mig det.

(Pause. Ken Lay læner sig tilbage. - De to konkurrenter ser på hinanden.)

Dobbelt-dialog:

CLAUDIA ROE

Ken, før han overdøver mig, så vil jeg gerne sige, at –

JEFF SKILLING

Jeg vil opbygge et trading floor(/handelsgulv [hedder det faktisk på god gammeldags fondsbørsdansk]) –

CLAUDIA ROE

Jeg ved ikke, i hvor høj grad du er opmærksom på folks omdømme, men Jeff er ikke just nogen social person –

Skillings og Claudia samtidig, i munden på hinanden:

JEFF SKILLING

En anden form for virksomhed. Få fingre i de bedste nye kandidater fra universiteterne, hvis de ikke er i den øverste top to procent, så kan vi ikke bruge dem. Få Wall Street til at ligne Sesame Street.

CLAUDIA ROE

Han har ikke de evner, der skal til for at lede folk effektivt – Han har problemer med at relatere til andre. Han kan ikke huske navne. Han kaldte en kunde dum.

JEFF SKILLING

Hvilken kunde?

CLAUDIA ROE

Fan Bridglen.

JEFF SKILLING

Jeg aner ikke, hvem det er.
(Cladia laver en "der kan du se" gestus.)

JEFF SKILLING

Du er politiker, Claud. Det har jeg aldrig påstået at være.

KEN LAY

Nogle af mine bedste venner er politikere. Så du vil opbygge et trading floor/handelsgulv?

JEFF SKILLING

Yes sir.

KEN LAY
For børshandel(/trading)?

JEFF SKILLING
(Prøv at) spørg(e) mig, hvad jeg gerne vil handle med.

KEN LAY
Hvad var du ved at sige, Claudia?

CLAUDIA ROE
Min vision. DEN internationale energi-virksomhed. Enron: Leverandør af gas og olie til (hele) verden.

JEFF SKILLING
(hvæser det) En provinsiel(/banal/triviel) vision.

CLAUDIA ROE
Så er verden også det? Jeff, nogle gange har jeg på fornemmelsen, at du har et vrede-issue.

JEFF SKILLING
Fuck you. Spørg mig. Hvad. Jeg ville handle med.

KEN LAY
Hvad forestiller du dig, vi skulle handle med, Jeff?

JEFF SKILLING
Energi.

CLAUDIA ROE
Genialt (!)

JEFF SKILLING
Selvfølgelig, vi producerer det. Vi transporterer det. Vi sælger det. Hvorfor ikke bare handle med det. Det gælder om at træde et skridt tilbage og se det hele ovenfra. Hvorfor skal vi overhovedet levere energien?

CLAUDIA ROE
Well, vi er en gas-virksomhed, Jeff.

JEFF SKILLING (til Lay)
Hvis vi har en kunde, der gerne vil have en stabil forsyning af naturgas, og vi ikke lige har en gasledning i nærheden af dem, hvad gør vi så?

KEN LAY
Vi køber gas fra nogen, der har en ledning der, og vi afkræver(/debiterer) kunden lidt mere, end vi selv har betalt.

JEFF SKILLING

Så lad os gøre det altid. Købe fra nogen, og sælge det videre. In. Out.(/ Ind. Ud.) Uden på noget tidspunkt selv at være nødt til at levere gassen eller vedligeholde ledningen. Vi kan sende energi gennem den tomme luft i tal.

CLAUDIA ROE

Vi skulle fokusere på at bygge flere kraftværker.

JEFF SKILLING

Åh, gud, du skulle høre dig selv, "bygge flere fucking kraftværker". Komplet fantasiløst, og hvad har vi, skyd løs – Hvad med vindmølleparker eller vandkraft -?!

CLAUDIA ROE

Vindmølleparker?! Undskyld mig, men jeg troede, jeg var den eneste kvinde i det her lokale.

JEFF SKILLING

Vi har slet ikke brug for råvarerne(/de fysiske varer).

CLAUDIA ROE

Indien, Afrika – får enorme energi-behov i fremtiden –

JEFF SKILLING

Det kommer til at tage år! Har du virkelig tænkt dig at betale folk for at bygge rørledninger langs omstridte grænser, stammer og klaner med AK47'ere. Vil du virkelig ud i den sump ?

CLAUDIA ROE

Jeg tror, at i de mest ustabile områder af verden vil det kunne betale sig at få kontrol med deres energiforsyninger, yes.

JEFF SKILLING

Rode rundt nede i al skidt. Jeg snakker ikke om at bruge kræfter på en industri, som allerede står der. Jeg forsøger at fortælle dig, at ... Ken, du må efterhånden have oplevet en del forandringer i business(/forretningsverdenen), siden du begyndte.

KEN LAY

Sure(/Helt sikkert). Jeg er ligeså gammel som prærien.

JEFF SKILLING

Yes, men nu er det tid at udvikle sig igen. Vi er nødt til det. Amerika har ikke længere de nødvendige natur-ressourcer. Ikke virkelig. Og det er godt, det er fint. Vi har intellektuel kapital og (vel at mærke) den bedste

i hele verden. Prøv at se på de samfund, der har råvarerne, hvor moderne føler de sig egentlig? Og tag så et indelukket, ufrugtbart land som Schweiz. Hvad gør de? De opfinder bankvirksomheden (/bankvæsenet). Vi skal være dem, der kommer op med de nye ideer. På alle områder. Ansætte de kvikkeste folk, vi kan finde. Giv dem lov til at se på, hvad fanden de har lyst til – mindre struktur, mindre rutine, lad folks bevidstheder arbejde frit, fri for (enhver af) alle de gamle forestillinger om, hvad en virksomhed er.

CLAUDIA ROE

Lyder som hippie-snak i mine ører.

JEFF SKILLING

Jeg har bunker af idéer. Mark to market, energihandel, det er bare be-
gyndelsen.

CLAUDIA ROE

Jeg vil kunne udvide den naturgas-handel, vi allerede har erfaring med.
Over hele verden. Er det energi, du vil have? Enron. Indien? Enron?
Sydamerika? Enron.

JEFF SKILLING

Alt det med lande er meningsløst. Det hele bliver virtuelt. Olie, lande,
det slipper op.

CLAUDIA ROE

I så tilfælde, tror du så ikke det vil betale sig at være dem, der sidder
på alle verdens
kraftværker?!

JEFF SKILLING

Der er en hel, skinnende ren industri oppe oven over alt det, du taler
om, og som ingen
hidtil har så meget som tænkt på.

CLAUDIA ROE

Bortset fra dig (!)
(Stilhed. Lay læner sig tilbage.)

KEN LAY

Hør her, jeg er ligesom Claudia. Jeg kan lide holde tingene i mine
hænder. I vores fædres tid, der arbejdede en mand, og han så sig selv
i sit arbejde. Hvis han lavede et bord, så så han sig selv i det bord. Det
var en del af ham, og han var en del af det. Jeg er olie og rørledninger.

JEFF SKILLING

Min far var solgte ventiler. Jeg havde ikke lyst til at vokse op til at sælge

ventiler. Små bitte dele af noget større, som han aldrig så. Der er en værdighed i at holde noget i sine hænder, Ken. Men din far var baptistprædikant. Der er en værdighed i at give folk noget, de ikke kan tage fat om.

CLAUDIA ROE

Pludselig har du fået et "kald". Jeg må sige, jeg finder det(/synes det) temmelig smagløst.

JEFF SKILLING

Jeg har ikke tænkt mig at arbejde for dig. Jeg føler, jeg er nødt til at sige, at hvis Claudia siger ja til det her job, så kan jeg ikke blive. (Lay dvæler et øjeblik ved den yngre mand og hans indbildskhed.)

KEN LAY

Jeg synes, du skal gå.
(Skillings prøver at bevare værdigheden og rejser sig og går.)

KEN LAY

(Lay tager Claudias hånd) Du ved, at du altid har været min yndling. Men jeg tilbyder Jeff jobbet.

Praktisk guide til Odense Teater

Hvornår skal jeg komme?

Sørg for at komme i god tid. Når klokken ringer, bedes du finde din plads. Forestillingen begynder præcist og dørene bliver lukket, når forestillingen går i gang for ikke at forstyrre publikum og skuespillere. Hvis du kommer for sent, kan du ikke regne med at komme ind.

Hvor skal jeg hænge mit overtøj?

Tasker og overtøj skal hænges i garderoben. Garderoben er på eget ansvar.

Skal man opføre sig på en bestemt måde i teatret?

Teater er en oplevelse, som du har sammen med mange andre mennesker. Undgå højlydt samtale og sluk for din mobil. Mobilen skal slukkes helt, da en tændt mobil forstyrrer de andre tilskuere og kan forstyrre på scenen.

Teater er et samspil mellem scene og publikum. Det foregår live lige foran dine øjne. Det er levende mennesker, der spiller for levende mennesker. Publikum er med til at skabe den rette stemning i rummet, så du må gerne klappe, grine eller græde, det bliver forestillingen kun bedre af.

Fotografering er ikke tilladt i salen.

Må jeg spise og drikke i teatret?

Madpakker kan spises i Sukkerkogeriets forhal eller i Billetkontorets foyer. Fjern selv affald. Madpakker og medbragte drikkevarer må ikke spises i salen eller i teatrets barområde.

Det er muligt at købe frugt, slik og drikkevarer i teatrets bar. Drikkevarer og chipsposer må ikke medbringes i salen. Slik må gerne medbringes (brug knitrefri poser). Når I forlader jeres pladser, skal I fjerne eventuelt affald og slå sædet op, så alle kan komme ud.

Mød en skuespiller inden forestillingen

Få en kort introduktion til stykket og det at gå i teatret ved én af de medvirkende i stykket før forestillingen.

For information og tilmelding kontakt kommunikationsmedarbejder Line Hede Simonsen / tlf. 63 13 92 53 / presse3@odense-teater.dk